

Оригинални научни рад
УДК 94(497.13Dubrovnik)“31. decembar 1410“
DOI 10.7251/GPB1306025M

Раде Михаљчић*

Академија наука и умјетности
Републике Српске
Бања Лука

ИСПРАВА КОЈОМ ДУБРОВЧАНИ КРАЉУ ОСТОЈИ ВРАЋАЈУ ЗЕМЉУ И КУЋУ И ПРИМАЈУ ГА ЗА СВОГ ВЛАСТЕЛИНА

1410, децембар 31.

Сажетак: Издање, превод и објашњења исправе, коју је Дубровачка општина издала краљу Стефану Остоји 31. децембра 1410. Аутор је посебне одељке посветио дипломатичкој анализи, просопографским подацима, установама и важнијим појмовима.

Кључне речи: краљ Стефан Остоја, Дубровник, Сланско приморје, *изабрана властела*, доходак, већници, кнез, исправа.

Опис исправе и ранија издања

Оригинал исправе, коју је саставио логотет Руско Христифоровић, није сачуван. Документ је преписао канцелар Никша Звијездић у зборнику привилегија – *Liber privilegiorum*. Зборник Никше Звијездића Франц Миклошич назвао је *Codex Ragusinus*.¹ Влага је оштетила и леву страну првог листа и десну страну другог листа. Први ред ћириличке исправе писан је крупним словима црвеним мастилом. Изнад првог реда дописано је кратко објашњење са датумом исправе: МССССХ. А di 31. decembrio, privilegio fato a re Ostoia e ritornato li palaço et li tributи e fato de consiglio coli soli fioli e sućesori masculi. *Codex Ragusinus*, fol. 69b.

Codex Ragusinus чува се у Државном архиву у Дубровнику. Препис исправе објавили су F. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 275–277, No. CCLVI и Љ. Стојановић, *Повеље и писма*, I–1, 439–441, бр. 446.

---

* Ел. пошта: istorija@anurs.org

¹ М. Решетар, *Никша Звијездић, дубровачки српски канцелар XV вијека*, Глас СКА CLXIX–87 (1936) 174–175.

Околности настанка

Исправом потписаном 15. јануара 1399. краљ Стефан Остоја уступио је Дубровачкој општини Сланско приморје у вечну баштину. Показало се да је то било трајно отуђење државне територије, иако је краљ Остоја 1403–1404. ратовао са Дубровником. Дубровник је одлучно војним и дипломатским путем бранио копнену везу са Стоном и Пељешцем, које му је раније уступио краљ Стефан Душан. Босански феудални моћник Хрвоје Вукчић са Дубровником је склопио савез против краља Остоје, на његову погибију и расутије. Остоја је изгубио подршку властеле, која је за новог краља изабрала Твртка II Твртковића (1404–1409). Ипак, уз подршку Угарске, затим обласних господара Сандаља Хранића и кнеза Павла Раденовића, Остоја је 1409. године поново узео краљевску круну. Почетком децембра исте године, потврдио је Дубровчанима све повеље и записанија, добре законе и слободштине, које су имали у раније господе српске, рашке и босанске. Последњег дана 1410. Дубровачка општина примила га је са сином за свог властелина и вратила му кућу у граду и земљу у Сланском приморју.

Текст исправе**

Вѣ имѣ великога Савата гвлемога гв(спо)да Б(о)га наш(е)гв,
 рекѸ жде, |2| вѣ начѣтакъ w(тъ)ца, вѣ исплѣненкѣ сина, вѣ сврѣшенкѣ
 |3| всепрѣсве(т)агв² дѸха. ѿ велико|3|славна Прѣсв(е)таг³ Троице,
 |4| слава тебе, вѣ те бо крѣстихомо се и тобою прѣмисмо⁴ |5|
 5 божас(т)веню благодеть сподовлашѸю насъ по своки |6| слаткои и
 неизреченои милос(т)и Ѹздръжати и пра|7|(ви)ти б(о)гѸлюбими и
 нимъ и наамъ даровани градъ ДѸбрѣвникъ, |8| еже к(стѣ) вчаствѣа
 нашегв. И вѸде Божкм[ъ] изъволенкм[ъ] |9| вѣ плѸни дрѣжави, w
 свем[ъ] Б(о)га славецѣ. Изъволе Б(о)гъ и ве|10|лика красна любавъ
 10 прѣсветлога и прѣвисокогагв[оспо]д[и]на |11| краля Стефана ѿсток
 и досла к намъ кнезѸ и властелѸмъ |12| гр(а)да ДѸбров(н)ика свок
 властеле и поклицаре, кнеза Хрвога |13| Вигневикѣа и кнеза Томаша
 БѸкѣаникѣа. И п[w] реченкѸхъ |14| кралевѣство мѸ иска и проси wd[ъ]

** Редакција издања и превода: Татјана Суботин Голубовић.

² F. Miklosich: всепрѣсве(т)аго.

³ F. Miklosich: прѣсве(т)аг.

⁴ F. Miklosich: прѣмисмо.

[The text is handwritten in an Old Church Slavonic script, likely Cyrillic. It is densely packed and spans most of the page. The script is characteristic of early printed Slavonic manuscripts. Some words are written in red ink (rubrics), such as "СВЯТАГО" and "СВЯТЫИ". The text appears to be a liturgical or doctrinal passage, possibly a part of a prayer or a scriptural commentary. The handwriting is somewhat irregular due to the age and the state of the parchment. There are several lines of text, with some larger initials or decorative elements interspersed.]

15 насъ, да њ оно врѣме каде |15| кралевь(с)тво мѡ намъ рать зада, а
 безъ наше крѣвине, |16| да онаи рать или коѡ гвде злоба или зла
 волѡ, коѡ ѡ |17| с оногаи ѡзрока била, да се онои све ѡстави, и да |18|
 кралевь(т)вѡ мѡ доходакъ и полаче ѡ Дѡбрьвникѡ и диле |19| земаль
 ѡ Прѣморью дамо, и да гв(спо)д(ин)а краља ѡстою и негова |20| сина
 20 гв(спо)д(ин)а Стипана прѣмето⁵ за наше властеле и викнике |21|
 наше, и да си ѡ волганъ прити⁶ ѡ Дѡбрьвникъ з гвспогв[м] |22|
 кралицвм[ь] Кѡгаввм[ь] и синвм[ь] реченкм[ь]⁷ и з диецвм[ь] коѡ
 ксѡ, и коѡ |23| би се природила. И ми гв(спо)д(ин)ъ кнезь и властеле
 и вса ѡпкина |24| град(а) Дѡбрьвника, видевь како гв(спо)да рѡсага
 25 босан(с)квга, |25| ѡпетъ хотиеше и пѡлюбише гв(спо)д(ин)а краља
 ѡстою за |26| свога гв(спо)д(ин)а, и к томѡ смисливъ и смотривше
 великѡ, краснѡ |27| и почтенѡ любавъ, кою ѡ кралевь(ст)во и велможи
 рѡсага |28| босан(с)кога имали вѡзда к намъ, на славѡ и ѡзвишенк
 |29| гв(спо)д(ин)а краља ѡстоѡ ѡчинисмо ѡ рати и ѡ коиои годе
 30 |30| злоки, коѡ ѡ с тога ѡзрока била, все ѡстависмо |31| да ние веке
 ѡ томъ ѡспоменѡтъѡ. Полаче кралевьства |32| ѡ Дѡбрьвникѡ и
 дохотке и диль земаль ѡ Прѣморью обетѡ|33|кмо дати кралевьствѡ
 мѡ по чинѡ и ѡбичаю, както смѡ |34| и прѣ сега листа миръ и
 вечнѡ любавъ имали, постаѡи⁸ и за|35|писали са кралевьстввм[ь] и
 35 Рѡсагв(м) босансце(м). И ѡд данас па напрьѡда прѣмисмо⁹ |36|
 гв(спо)д(ин)а краља ѡстою и негова сина гв(спо)д(ин)а Стипана и
 инѡ |37| де(т)цѡ, коѡ би се прѣродила¹⁰ ѡ реченога гв(спо)д(ин)а краља
 ѡстоѡ, |38| и ѡндчѡ и прѡндчѡ, цѡ ѡ пѡ мѡшквм[ь] коленѡ за
 наше |39| слатке и многѡпочтене наше властеле и векнике како|40|то
 40 и ми властеле дѡбрьвачци. И слободьшинѡ да си имаю |41| с
 децвм[ь] коѡ сѡ и коѡ би се природила¹¹ ѡ реченихъ, и с иманкмъ,
 |42| коѡ би донесли, както ѡ и дрѡга гв(спо)да босан(с)ка, кои сѡ
 ѡ наше |43| миесто прѣходили¹². И на все више писано ротисмо се
 азъ |44| кнезь са избранеми властели. Заклесмо се на светомъ |45| и
 живо(т)ворещем[ь] крѣъижѡ(сиц) хрѣ(с)т(о)вѡи въ 'д' евангелисте

⁵ F. Miklosich: прѣмето.

⁶ F. Miklosich: прѣти.

⁷ F. Miklosich: реченимъ.

⁸ Љ. Стојановић: пос(т)али.

⁹ F. Miklosich: прѣмисмо.

¹⁰ F. Miklosich: прѣродила.

¹¹ Исто.

¹² F. Miklosich: прѣходили.

45 и ^ѿѿ |46| врѣховнѣх[ь] светѣх[ь] апостољ и въ ^ѿѿ ^ѿѿ светѣхъ ѿтаць
 |47| иже ксѣтъ на Никию и въ све свете ѿд[ь] виека Б(о)гѣ ѣгѣдивше.
 |48| И въ дѣше наше тако све више писано хокемо сахранити |49| до
 дне и до вѣка. Я во тко се ротише: наипрѣво:¹³ го(спо)динь кнезь
 |50| Никола Гѣчетикъ, и властеле избрани: Добре Каликевикъ, |51|
 50 Лѣка Бѣникъ, Влахо Горьгѣчевикъ, Паоко Гѣндѣли(к)ъ, Симко
 |52| Гѣчетикъ, Михочъ Лѣкаревикъ, Никша Пѣцик[ь], Никша |53|
 Грѣветикъ. И зей(!) се писа ва избранои полаче и вѣкнице |54|
 в(о)гѣлюбимаго град(а) Дѣбровника на гѣ(?) въ лѣ(то) рѣжа(ст)ва
 Хрѣс(т)ова на ^ѿѿ ^ѿѿ лѣ(то) мисеца дек(емвр)ѣга на ^ѿѿ ^ѿѿ дань, а ѣписа
 55 Рѣско логофеть. Боже помилѣи га.

Превод исправе

У име великог Саваота, големога господина Бога нашега, то јест с почетком Оца, испуњењем Сина и свршетком Пресветога духа. О великославна, Пресвета Тројице, слава теби, јер у теби се крстисмо и кроз тебе примисмо божанску благодат која нас је удостојила по својој слаткој и неизрецивој милости да уздржавамо и управљамо боговољеним и њиме нама дарованим градом Дубровником, који је наша очевина. И да буде божјом вољом у богатој држави, у свему славећи Бога. Изволи Бог и велика и красна милост пресветлога и превисоког господина краља Стефана Остоје, који нама кнезу и властели града Дубовника посла своју властелу и поклицаре, кнеза Хрвоја Вигњевића и кнеза Томаша Бућанића. По њима краљевство му тражи и моли нас да заборавимо време када је заратио против нас, без наше кривице. Онај рат или било која злоба, или зла воља, њиме узрокована, да се оставе и да његовом краљевству дамо доходак и палате у Дубровнику, део земље у Приморју; да господина краља Остоју и његова сина господина Стипана примимо за нашу властелу и већнике наше, да је вољан доћи у Дубровник с госпођом краљицом Кујавом и сином и с децом, која јесу и која би се родила. И ми, господин кнез и властела и сва општина града Дубровника увидевши како господа Русага босанског, опет прихватају и поштују господина краља Остоју као свога господара, осмотривши велико, красно и поштено пријатељство, које су краљевство и велможе Русага босанског имали вазда према нама, на славу и узвишеност краља Остоје, учинисмо да рат и злобе које је узроковао оставимо, да то више

¹³ Љ. Стојановић: наипрѣво.

Исправа којом Дубровчани краљу Остоји враћају кућу и земљу

не спомињемо. Палате краљевства у Дубровнику и дохотке и део земље у Приморју обећавамо дати краљевству по реду и обичају, како смо и пре овог листа мир и вечну срдачност имали, поставили и записали са краљевством и Русагом босанским. И од данас примамо господина краља Остоју и његовог сина господина Стипана и другу децу, која би се родила у господина краља Остоје, и унукe и праунукe по мушком колeну, за нашу драгу и многопоштовану властелу и већнике, као и ми властела Дубровчани. И повластице да имају с децом која су, и која би се родила, са имањем које би донели као и друга господа босанска, која су у наше место долазила. И на све вишеписано заклесмо се ја кнез, са властелом. Заклесмо се на светом животворном крсту Христовом, у четири јеванђелисте, дванаест врховних светих апостола, 318 светих отаца који су у Никеји, и у све свете који су од века Богу угодили. Ови се заклеше: најпре господин кнез Никола Гучетић и властела изабрана Добре Калићевић, Лука Бунић, Влахо Соркочевић, Паоко Гундулић, Симко Гучетић, Михоч Лукаревић, Никша Пуцић, Никша Грубетих. Ово се писа у изабраној палати и већници богољубимог града Дубровника, лето Христова рођења 1410, месеца децембра 31 дан, а уписа Руско логотет. Боже помилуј га.

Дипломатичке и језичке особености

Аренга, односно уводни део исправе дословно је истоветан са исправом од 25. фебруара 1399, којом Дубровачка општина краљу Остоји дарује у баштину и племенито кућу у граду и прима га за свога властелина. За уводни део текста, логотет Руско очигледно је користио исту матрицу. Оба документа писана су у изабраној палати и већници града, али је осетна разлика у броју дубровачких угледника који су се заклели. У млађем документу (1410) ротише се (заклело се) девет, а у старијем (1399) петоструко више изабране властеле. Милан Решетар пише да је „Никша Звијездић донекле мијењао оригинални текст према својему говору“¹⁴, односно дубровачком говору XV века. Зато је Никшин зборник извор за историју језика. Остали елементи исправе у складу су са елементима дипломатичке грађе тога доба.

---

¹⁴ М. Решетар, *Никша Звијездић*, 171.

Датирање исправе

Исправа је настала **въ лѣ(то) рож(ст)ва хрѣс(т)ова на ч·ѣ·ѣ·лѣ(то) ми(и)сеца дек(емвр)ѣга на лѣ(то) дань**, дакле 31. децембра 1410. Бројна вредност слова **ч** узета је из глагољице ($\cdot\check{ч}$ = 1000), а бројна вредност слова **ѣ** и слова **и** узета је из ћирилице ($\cdot\check{ѣ}$ = 400; $\cdot\check{и}$ = 10). Истоветан датум налазимо у староиталијанском тексту: МССССХ. А di 31. decembrio. Љубомир Стојановић, *Повеље и писма I–1*, 439–441, бр. 446, није објаснио како је дошао до 1409, као године издања ове исправе.

Просопографски подаци

Хрвоје Вигњевеић (Хрѣвок Вигневикиъ), 26 (страна), 12 (ред у издању) – кнез и поклицар краља Остоје. Спомиње се само у овој исправи.

Томаш Бућанин (Томашъ Бѣканикиъ, Бѣканикиниъ), 26, 12–13 – логотет и кнез. Збуњују три облика презимена (Бућанин, Бућанинин и Бућанић) у оновременим исправама, али свакако је реч о истој личности. Властелин Томаш био је кнез, који је обављао дужност логотета. Логотет краља Остоје и логотет Томаш, који је служио краља Стефана Дабишу нису истоветне личности. Дабишин логотет презивао се Лужац.

Извори: F. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 222, 225, 273, 275; Љ. Стојановић, *Повеље и писма I–1*, 175, 178, 439, 440.

Литература: Ст. Станојевић, *Студије о српској дипломатици*, XIV. Дијак, граматик, Нотар, Канцелар, Номик, Логотет, Глас СКА CVI (1923) 69; G. Čremošnik, *Bosanske i humske povelje srednjeg vijeka*, 138, 161; T. Anđelić, *Dijaci u srednjovjekovnoj Bosni i Humi*, Tribunia 7 (1983) 87; ГПБ 3 (2010) 133–134 (Р. Михалчић).

Никола Гучетић (Никола Гѣчетикиъ), 28, 49 – вероватно **Nicola de Goče de Pustierna**. Дубровачки властелин, који је пословао у Србији, Босни и Угарској. Приликом преговора око продаје Сланског приморја и Конавала, Општина му је поверавала значајне дипломатске мисије. Са титулом кнеза јавља се у ћириличким исправама. У овој исправи записан је као дубровачки кнез. Јуна 1405. краљ Твртко Твртковић потврдио је Општини све повеље и законе када је на његовом двору боравио властелин и поклицар Никола Гучетић.

Извори: F. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 233, 254, 261, 276, 323, 325, 329, 347; Љ. Стојановић, *Повеље и писма I–1*, 375, 421, 441, 491, 496, 586, 591, 611; I–2, 233.

Литература: И. Манкен, *Дубровачки патрицијат у XIV веку*, 254–256; ГПБ 1 (2008) 131 (Р. Михаљчић).

Добре Калићевих (Добре Каликевић, Dobre de Calich), 28, 49 – дубровачки властелин. Јавља се у периоду од 1357. до 1410. Иако је осуђиван, биран је у Веће умољених. Као члан Већа умољених записан је у ћириличким исправама из 1399. и 1405. године.

Извори: Ф. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 187, 189, 259, 261, 276, 440; Љ. Стојановић, *Повеље и писма I–1*, 77, 82, 266, 428, 441, 496.

Литература: И. Манкен, *Дубровачки патрицијат*, 170–171; ГПБ 2 (2009) 139 (Р. Михаљчић).

Лука Буних (Лука Бунич, Luca de Vona), 28, 50 – син Михаила и брат Марина Бунића, дубровачки властелин. Његову пословну и политичку делатност могуће је пратити од 1363. до 1417. године. Ћириличка документа сведоче да је 1399. и 1405. био члан Већа умољених. Као угледни политичар обављао је дипломатске мисије у Босни, Угарској и Задру.

Извори: Ф. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 215, 240, 259, 262, 276; М. Пуцић, *Споменици српски I*, 121; Љ. Стојановић, *Повеље и писма I–1*, 140, 214, 267, 428, 441, 497.

Литература: И. Манкен, *Дубровачки патрицијат*, 152–155; ГПБ 2 (2009) 140 (Р. Михаљчић).

Влахо, Влахуша Соркочевих (Влахо Сорџичевих, Vlacussa, Blasius de Sorgo), 28, 50 – дубровачки властелин и кнез. Рођен је око 1345, а умро 1425. године. Врло млад је трговао у Дубровнику, а касније је из Босне извозио олово. Млад је постао члан Већа умољених, а од 1373. често је биран за кнеза.

Извори: Ф. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 240, 259, 276; М. Пуцић, *Споменици српски I*, 51, 104, 110, 134; Љ. Стојановић, *Повеље и писма I–1*, 266, 300, 428, 435, 441.

Литература: И. Манкен, *Дубровачки патрицијат*, 408, 420, 421.

Паоко Гундулић (Паоко Гундулик, Paulus Give de Gondola, 1372–1416), 28, 50 – дубровачки властелин и кнез. У ћириличким документима бележи се као Паоко, Палко, Павле и Павко. Пословао је у Венецији, али је од 1387. године често биран за кнеза. Као кнез забележен је у разрешници рачуна од 29. септембра 1393. Заповешћу кнеза **Палка Гундулика** логотет Руско је децембра 1401. преписао текст листа, који је у Дубровник послао Мркша, господар Авлоне.

Извори: F. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 218, 219, 220, 240, 259, 276; М. Пуцић, *Споменици српски* I, 44, 105, 106, 108, 109; II, 38, 40; К. Јиречек, *Споменици српски*, 47; Љ. Стојановић, *Повеље и писма* I–1, 125–127, 178, 209, 210, 250, 267, 379, 428, 441, 497.

Литература: И. Манкен, *Дубровачки патрицијат*, 272, 273.

Симе, Симко Гучетић (Симко Гочетикъ, Simeon de Goče, 1363–1413), 28, 50–51 – син Marinče de Nicole de Goče, дубровачки властелин из огранка Rustierna. У ћириличким исправама из 1399. и 1405. записан је као **Симе** и **Симко**. Тих година био је члан Већа умољених. Септембра и почетком октобра 1405. Simeonis de Gozijs помиње се као дубровачки кнез.

Извори: F. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 259, 262, 276; М. Пуцић, *Споменици српски* I, 104, 110; К. Јиречек, *Споменици српски*, 50, 63; Љ. Стојановић, *Повеље и писма* I–1, 267, 428, 441, 497; I–2, 437.

Литература: И. Манкен, *Дубровачки патрицијат*, 253, 254; ГПБ 2 (2009) 142 (Р. Михаљчић).

Михаило, Михоч Лукаревић (Михочъ Лѡкаревикъ, Michael de Lucari), 28, 51 – Реч је о истој личности. Михаило или Михоч био је син Николе и брат Стефана Лукаревића. Приликом примања краља Стефана Остоје за дубровачког властелина заклео се као члан Већа умољених, а приликом уписивања краља Твртка Твртковића у редове дубровачке властеле заклео се у звању кнеза. Бавио се поморском трговином.

Извори: F. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 240, 259, 276; М. Пуцић, *Споменици српски* I, 85, 108, 109, 134; Љ. Стојановић, *Повеље и писма* I–1, 209, 210, 215, 267, 428, 441, 492, 552; ГПБ 2 (2009) 142 (Р. Михаљчић).

Литература: И. Манкен, *Дубровачки патрицијат*, 300–301; ГПБ 2 (2009) 142 (Р. Михаљчић).

Никша Пуцић (Никша Пѡци(к)ъ, Nicola (Nixa) Johannis de Poča), 28, 51 – Каријеру је започео као scribanus. Стекао је титулу кнеза. Био је угледник дубровачког патрицијата.

Извори: F. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 375, 415, 433; Љ. Стојановић, *Повеље и писма* I–1, 226, 228, 267, 304, 485, 486, 497, 558, 562, 572, 611; I–2, 425, 442.

Литература: И. Манкен, *Дубровачки патрицијат*, 370.

Никша Грубетић (Никша Грѡбетик(ъ), Nicola Marini de Ragnina), 28, 51–52 – дубровачки властелин и кнез. Род Рањина називао се и Грубетић. Раније угледни род Рањина бројно је опадао, а у другој поло-

Исправа којом Дубровчани краљу Остоји враћају кућу и земљу

вини XIV века изгубио је утицај. Ипак, Никша Грубетих је 1399. године вероватно био члан Већа умољених, а 1413. забележен је са титулом кнеза.

Извори: F. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 241, 262, 276; М. Пуцић, *Споменици српски I*, 101, 106, 107; К. Јиречек, *Споменици српски*, 7; Љ. Стојановић, *Повеље и писма I–1*, 251, 428, 441, 528.

Литература: И. Манкен, *Дубровачки патрицијат*, 383, 384.

Руско Христифоровић (РѸско ХристофоровиѸ, Ruschus filius magistri Christophori), 28, 55 – најзначајнији словенски канцелар у Дубровнику. Све исправе које је између 1395. и 1423. Општина слала истакнутим људима у унутрашњости, Руско је регистровао у посебном кодексу. Кодекс садржи око 300 копија, а сачуване су још 342 исправе које је Руско писао ћирилицом.

Литература: Ст. Станојевић, *Студије о српској дипломатици*, XIV. *Дијак, граматик, Нотар, Канцелар, Номик, Логотет*, Глас СКА CVI (1923) 59–60.

Установе и важнији појмови

Доходак, 27, 17, 31 – стални годишњи трибут од 2000 перпера, који је, за слободу трговине, Дубровачка општина плаћала средњовековној српској држави, а од 1377. краљевима Срба и Босне.

Извори: Љ. Стојановић, *Повеље и писма I–1*, 39, 40, 43, 78, 174–176, 241, 423, 426, 444, 507, 511, 514, 556; I–2, 117, 163.

Литература: *ЛССВ*, 746–748 (Р. Михаљчић, са старијом литературом).

Лист, 27, 32 – један од назива за повељу. Дубровачка општина је за веће веровање заповедила канцелару да печатом овери **сли листъ, любо повелю**. У ћириличким исправама налазимо више примера за *лист веровни, лист записни, лист латински, лист мали, лист отворени, лист слободни, лист српски, лист царски*.

Литература: Ђ. Даничић, *Рјечник*; Ст. Станојевић, *Студије о српској дипломатици*, XXII. *Називи повеља*, Глас СКА CVI (1923) 3–26; *Рјечник JAZU*; ССА 8 (2009) 164 (Р. Михаљчић).

Већник (виекникъ, вѣѣъникъ), 27, 19, 38 – члан дубровачких већа.

Извори: F. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 21, 32, 39, 238, 261, 276, 324, 337, 344, 421, 473; Љ. Стојановић, *Повеље и писма I–1*, 22, 30, 32, 39,

41–43, 56, 57, 66, 68, 70–72, 102, 103, 266, 284, 298, 306, 317, 319, 428, 447, 586, 588, 589, 608, 623, 629; I–2, 90, 105, 134, 136, 152, 206, 210, 211, 414.

Литература: Ђ. Даничић, *Рјечник*.

Већница (**виекница**, **вѣѣьница**), 28, 52 – палата где се састају чланови дубровачких већа. У ћириличким исправама назива се изабрана већница или изабрана палата и већница. Логотет Руско је писао **Ѡ полаче и векнице б(о)голюбимаго гр(а)да ДѠбровника**, а логотет Никша Звездић у изабраној **виекнице владѠцаго града ДѠбровника**.

Извори: F. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 238, 380; Љ. Стојановић, *Повеље и писма* I–1, 143, 144, 146, 266–268, 301, 309, 336, 340, 343, 345–347, 351, 353, 359, 362, 364, 368, 374, 377, 379, 382, 383, 389, 390, 392, 407, 428, 441, 447, 497, 518, 535, 612, 631, 634; I–2, 23, 24, 29, 45, 53, 62, 108, 110, 115, 152.

Литература: Ђ. Даничић, *Рјечник*; ГПБ 2 (2009) 145 (Р. Михалъчић).

Rade Mihaljčić

Académie des sciences et des arts
de la République Serbe
Banja Luka

**ACTE PAR LEQUEL LES RAGUSAINS RESTITUEMENT AU ROI
OSTOJA UNE TERRE ET UNE MAISON, ET L'ADMETTENT AU
NOMBRE DES NOBLES RAGUSAINS**

1410, décembre 31

Résumé

Ce travail analyse un acte par lequel la Commune de Dubrovnik restitue au roi Stefan Ostoja, le 31 décembre 1410, une maison située dans [les murs de] la ville et une partie d'une terre se trouvant sur le littoral près de Slan. Il apparaît, au vu du texte ne faisant nullement état d'hostilités, que ce document a été rédigé sur le ton de la réconciliation au lendemain d'un conflit et des malheurs que ce dernier a entraînés. Son édition avec une traduction en serbe moderne est accompagnée de textes explicatifs répartis dans les chapitres: description et éditions antérieures, circonstances de la délivrance, particularités diplomatiques et linguistiques, datation, données prosopographiques, institutions et notions importantes.

Mots-clés: Roi Stefan Ostoja, Dubrovnik, Littoral de Slan, nobles choisis, revenu, conseillers, knez, acte.